

Теторія та сучасні тенденції розвитку видавничої справи

*Ганна ЙОРДАН
кандидат технічних наук,
асистент кафедри журналістики
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

УДК 007 : 304 : 655

Газетно-журнальне виробництво: сучасний стан та перспективи розвитку

У статті розглянуто особливості сучасного виробництва друкованих видань та основні тенденції його розвитку.

Ключові слова: друкована продукція, редакція, видавничо-поліграфічне підприємство, технології поліграфічного виробництва, програмне забезпечення.

Шлях від рукопису до готової друкованої продукції (газети, журналу, книги тощо) охоплює чимало етапів, на яких і вид продукції, і способи її виготовлення різні. Ці етапи організуються у визначеній послідовності в технологічних відділах редакції (видавництва) та друкарні (поліграфічного підприємства), або видавничо-поліграфічного підприємства: опрацювання текстової та ілюстративної інформації, верстка, монтаж, виготовлення друкарських форм, друкування накладу, виконання брошуровально-палітурних робіт, контроль якості готової продукції. Оскільки поліграфічний процес багатоступеневий, з'являється можливість впливати на якість кінцевої продукції на різних етапах її виробництва.

Сучасний редакційний процес має такі основні етапи:

1. У редакції створюють шаблон верстки газети чи журналу з фіксованими базовими лініями, колонками і т. д.
2. На редакційній раді ухвалюється рішення про розміщення матеріалів на шпальтах, причому матеріали можуть уже існувати або лише плануватися до поточного числа видання.
3. Більше редактор (технічний редактор), художній редактор чи відповідальний секретар створює макет поточного числа видання за наявним шаблоном і записує при цьому не тільки назву матеріалів, відповідальних за них працівників, але й терміни подання та готовності матеріалів.
4. Як тільки макет створено, кожен зі співробітників через програму менеджер у

діалоговому вікні Query (дослівно – консультація, запит) бачить увесь перелік завдань і їх розташування по розділах. Якщо завдання стосується конкретного працівника редакції, він запускає його безпосередньо з інтерфейсу за допомогою діалогового вікна Query і починає з ним працювати.

5. У той час, коли один співробітник працює з матеріалом, інший також має доступ для роботи із тим самим документом. Наприклад, коректор може виправляти в текст під час верстання матеріалу оператором.

6. Редактор контролює процес заповнення сторінок текстовими та ілюстративними матеріалами.

7. Верстальник, редактор, коректор і автор отримують доступ до тієї самої шпальти, що істотно скорочує процес підготовки видання.

Робота редакцій, видавництв, друкарень (поліграфічних підприємств) та видавничо-поліграфічних підприємств з їх повторювальним циклом підготовки до друку періодичних видань, дуже схожа на роботу промислового виробництва. Актуальними є питання ефективного керування роботою підприємства і контролю за технологічним процесом та якістю створення продукції.

Видавничо-поліграфічний комплекс України, зазвичай, висвітлюється у суто виробничому аспекті, а саме робочому процесі друкарень. Не менш важливим є редакційний етап, на якому відбувається додрукарська підготовка видавничої продукції, і саме цей досить значний процес формування параметрів майбутніх видань відповідає за якість змістового наповнення продукції та якість поліграфічного відтворення текстової та ілюстративної інформації видання, термін його виготовлення тощо [2]. Технологія виготовлення газет, журналів, книг відрізняється, і саме специфічні риси кожного виду видання визначають технологічні схеми виробництва, а отже розвиток та впровадження сучасних видавничих систем.

Усі існуючі системи випуску поліграфічної продукції можна поділити залежно від призначення на дві групи: системи оперативної (офісної або малої) та класичної (традиційної чи великої поліграфії) [3]. Відмінності між ними полягають у:

- термінах виготовлення продукції. Системам оперативної поліграфії характерні короткі терміни виготовлення продукції. Системи класичної поліграфії таких обмежень можуть і не мати;
- обсягах робіт. Для систем оперативної поліграфії характерна велика номенклатура продукції при малих обсягах і тиражах;
- якості відтворення зображення та видань в цілому. Якість продукції систем оперативної поліграфії постійно підвищується та наближається до класичної поліграфії;
- технології. Системи оперативної поліграфії – тільки цифрові, класичної – аналогові.

Чіткої відмінності між системами оперативної та класичної поліграфії не існує, оскільки для класичної поліграфії характерні загальні зміни, властиві системам оперативної поліграфії, а саме: збільшення номенклатури видань, зменшення тиражу та висока оперативність випуску.

Перспективи газетно-журнального виробництва (сучасного видавничо-поліграфічного виробництва) полягають у розвитку інтерактивних друкарень – це застосування інтерактивної взаємодії між споживачем та власником інформації.

Для організації автоматизованої системи виробництва використовується багато різноманітних комп'ютерних програм, які умовно можна поділити на дві великі групи: спеціалізовані для газетної (журнальної) та книжкової продукції (серед розробників програм для видавничих комп'ютерних систем, з точки зору перспективності, необхідно виділити компанію “Adobe”).

Основні тенденції розвитку програмного забезпечення додрукарського виробництва такі:

1. *Створення єдиного універсального програмного продукту для додрукарської підготовки друкованих видань.* Програмне забезпечення до друкарських систем стає щораз універсальнішим. Наприклад, традиційні програми верстки мають різноманітні можливості створення та опрацювання ілюстрацій, і навпаки графічні програми можуть скласти конкуренцію програмам верстання спуску сторінок. Тенденція до розширення можливостей програм веде до зростання їх вартості та створення єдиного універсального програмного продукту, що сприяє високій продуктивності процесу. Така програма має мати достатню кількість модулів, які дозволяють працювати з будь-яким ввідним чи вивідним пристроями [1].

2. *Об'єднання функціональних можливостей універсального програмного продукту при створенні друкованих та електронних видань.*

3. *Інтегрування універсальної програми у комплексну систему управління видавничо-поліграфічним комплексом.*

4. *Спрощення універсального програмного продукту в користуванні, обслуговуванні та навчанні.*

Сучасним видавничо-поліграфічним підприємствам характерні такі тенденції розвитку:

1. Технічне переоснащення або реконструкція поліграфічних підприємств України (малих і середніх з недосконалою технікою та технологією).

2. Використання відкритих додрукарських систем, які складаються з устаткування різних виробників, що сумісне між собою. Створенню відкритих систем сприяють: перехід від аналогової технології до цифрової, застосування багатопроцесорних ПК та підготовка їх до швидкодії, використання мереж, створення універсальних мов опису сторінок, засобів подання кольору, програмних продуктів для налаштування системи на кінцевий результат.

3. Використання сучасних КВС (комп'ютерних видавничих систем), які включають такі технічні засоби: робочі станції для опрацювання та збереження інформації; пристрої для відображення інформації (графічні планшети, монітори), засоби інтегрування устаткування в єдиний комплекс (сервери, мережеві адаптери та з'єднуючі кабелі), засоби передавання (комп'ютерні мережі, безмереві технології, наприклад, Bluetooth) та збереження даних на носіях (дисках, картках тощо); засоби введення інформації (клавіатура, сканери планшетні і барабанні, цифрові камери, графічні планшети); засоби чорно-білого друку (принтери лазерні, струменеві); пристрої кольорового друку (цифрові та аналогові: струменеві, сублімаційні, з термоперенесенням, плотери, пристрої з твердими барвниками для отримання кольоропроби на плівках тощо); засоби виведення зображення на фотоплівку, формний матеріал (ФВА, наświetлювачі, принтери); контрольно-вимірювальні засоби (кольорові атласи, денситометри, спектрофотометри тощо).

4. Підготовка електронного макету видання, який може стати основою універсального видання, незалежно від носія (друкованого, CD, DVD, Інтернет-видання, книжки-планшета тощо);

5. Використання так званої гібридної технології, яка має два варіанти: від друкованого видання – до електронного, і навпаки, застосування якої можливе за такою схемою: подання в Інтернет відомостей про майбутнє видання, спосіб його замовлення (режим on-line), вивчення попиту; випуск видання, наприклад, на CD-носієві (режим off-line); внесення змін та доповнень до нього в електронній формі (режим on-line); випуск CD-видання, повторення циклу, поки не стане доцільним замовлення друкова-

ного видання (відповідність змісту вимогам читача та достатній попит на замовлення); випуск друкованого видання [1].

Впровадження автоматизованих рішень для оптимізації видавничого процесу значно підвищує рівень оперативності додрукарської підготовки, що особливо актуально при підготовці газетно-журнальних видань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Предко Л. С. Проектування до друкарських процесів : навч. посіб. / Л. С. Предко. – Львів : УАД, 2009. – 352 с.
2. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця : практичний посібник / М. Тимошик ; 2-ге вид., стереотипне. – К. : Наша культура і наука, 2006. – 560 с
3. Ткаченко В. П. Енциклопедія видавничої справи : навч. посіб. / В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова, П. О. Киричок, З. В. Григорова. – Х. : Прапор, 2008. – 320 с.

Анна Йордан

Газетно-журнальное производство: современное состояние и перспективы развития

В статье рассмотрены особенности современного производства печатных изданий и основные тенденции его развития.

Ключевые слова: печатная продукция, редакция, издательско-полиграфическое предприятие, технологии полиграфического производства, программное обеспечение.

Anna Jordan

The present situation of modern prints and the main trends development are considered in the article

The article discusses the features of modern prints and main trends of development.

Keywords: print, editorial, publishing and printing company, printing production technology, software.